

Štajerc

Naročnina za celo leto K 2.— — Posamezna številka velja 3 krajcarje. — Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati v naprej. Cena oznanil je za 1 stran K 32.—, 1/2 strani K 16.—, 1/4 strani K 8.—, 1/8 strani K 4.—, 1/16 strani K 2.—, 1/32 strani K 1.—. — Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana. — Za oznanila (inzerate) uredništvo in upravnništvo ni odgovorno. — Uredništvo in upravnništvo je v Ptuj v gledališkem poslopu. — Štajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. — Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj. — Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vpslati.

Štev. 21.

V Ptuj v nedeljo dne 18. oktobra 1903.

IV. letnik.

Brumen in Bratuša.

(Shod na Ptujski Gori.)

List celjskih prvaških dohtarjev, tako zvana „Domovina“, slabo znana celjska žaba, piše v svoji številki z dne 13. oktobra sledeče:

»(Shod na Ptujski gori.) Shod ptujskega političnega društva „Pozor“ na Ptujski gori dne 11. oktobra se je izvrstno obnesel. Natančnejše poročilo objavimo v petkovi številki. Slovenci ptujskega okraja se začenjajo krepko gibati.«

Na dnevnem redu tega shoda je bil kot glavna točka govor dohtarja Brumena o Bratuši, kateri je bil, kakor smo pisali, k smrti obsojen in zopet oproščen. Nekteri listi, med temi žalibog tudi „Narod“, so poročali o tem in so pisali, da so bili sodniki in zdravniški zvedenci krivi te obsodbe. V tem smislu je govoril tudi Brumen.

Kako izvrstno se je obnesel ta shod, toda nikakor ne v smislu nazadnjaške celjske žabe, temveč v naprednjaškem smislu, bodejo precej zvedli naši cenjeni bralci, da pa se „Slovenci ptujskega okraja začenjajo tako krepko gibati“, kakor zadnje nedeljo na Ptujski gori, to bode najbrž slovenske dohtarske prvake presneto malo veselilo!

Najprvič dragi bralci, vam hočemo neko pismo priobčiti, tičeče se tega shoda, katero je pisal neki znanec iz Ptujске Gore nekemu prijatelju našega lista. Ta prijatelj nam je dal to pismo in tukaj vam je mi izročimo dobesedno. Glasi se takole:

Dragi prijatelj! Ni mi mogoče, da bi ti, kakor sva se dogovorila, poslal natančno poročilo tega shoda, ker to ni bil shod, to je bil nekaj sejem in prav malo je manjkalo, da niso dobili tisti, kateri so ta shod povzročili, prav poštenih batin.

Zakaj le neki ne puste ljudstva v miru ti ptujski takozvani „pozorniki“? Kar se tiče kmetov, kateri so se vdeležili tega shoda, bi si pač ne bi bil živ krst mislil, da se bodejo zbrali izključno le sami prijatelji „Štajerca“. Bilo je vseh nad dve sto, tudi mnogo poljancev. Predsednik shoda je bil znani Zelenik, načelnik ptujске posojilnice in okrajnega zastopa, zapisnikarja neki kaplan Malajnar in Kamenšek. Od koder sta, ne vem. Doktor Brumen, znani ptujski kmečki „prijatelj“, je bil glavni govornik. Govoril je o zadevi obsojenega in zopet oproščenega Bratuša in večji del to, kar je o tem pred par dnevi „Narod“ pisal. Psoval je vse nemško časopisje in si privoščil ob strani seveda tudi našega „Štajerca.“ Toda nikakor tega psovanja niso mirno poslušali sebrani kmetje in celo, ko je Brumen začel udrihati po „Štajercu“, zbudil je skoraj neverjetno ogorčenje od strani poslušalcev. Klici kakor: „Dohtar, pusti ‚Štajerca‘ pri miru!“ in „Štajerc‘ je naš list!“, so doneli od vseh strani. Za Brumenom se je oglasil k besedi kmet Tumpaj od Sv. Lovrenca in je v jedernatih besedah vprašal prireditelje zborovanja, čemu da se ta stvar s e d a j pretresa in razlaga: „Kje pa ste tedaj bili vi gospodje, ko se je Bratuša sodil?“ Učitelj Pesek je odgovoril temu govorniku, češ, da on Brumena ni dobro razumel, v resnici da je Brumen zahteval, naj bi naši poslanci opozorili justičnega ministra, da bomo dobili boljše sodnike, kakor do sedaj, namreč slovenske. Na te besede se je kar naenkrat oglasilo več kmetov in vprašalo: „Kaki sodniki pa so sodili Bratuša, slovenski ali nemški?“ Na to je Brumen odgovoril, da tega ne ve!

Po teh besedah je začelo po dvorani kar grometi! „Kaj pa potem hočete z nami? Zakaj ste prišli k nam? Mi vas ne rabimo, pustite nas pri miru!“, taki in enaki klici so doneli po dvorani. Neki kmet se vzdigne in zakliče: „Mi dohtarske druhali ne maramo, mi spoštujemo ‚Štajerca‘, on je naš list, živel ‚Štajerc‘!“ Na te besede je nastalo nepopisljivo navdušenje v dvorani. Vsi navzoči kmetje so začeli ploskati z rokami, „Živel ‚Štajerc‘, Proč z dohtarji“, se je klicalo od vseh strani. Prireditelji shoda so strme gledali za „Štajerca“ navdušene zborovalce in imeli dolge — sladke obraze. Konečno se je prebrala rezolucija in pustilo se je glasovati glede nje. Oh, to ti je bil grozni polom! Od vseh zborovalcev se je vzdignilo samo reči in piši: o s e m r o k ! Mi drugi zborovalci smo se na ves glas smejali! Nato je kmet Predikaka predlagal, naj se deluje na to, da bode Bratuša kmalu izpuščen, ker zares ni bil nikdar pri zdravi pameti. Brumen mu odgovori, da ne ve, ako ima Bratuša v Mariboru zastopnika, on (Brumen) da ni njegov zastopnik. Ko to zasliši neki kmet, zakliče Brumenu: „Ako bi bili vi njegov zastopnik, potem bi blo tak en dr...!“ Drugi mu zakliče: „Ako bi imel Bratuša štiri tavžent v šparkasi, tedaj bi že dobil on kakega dohtarja, da bi mu pomagal! Sedaj pa hočejo njegovo neslogo dohtarji porabiti v hujskarijo!“ — (Nato Živjoklici od vseh strani!) In tako so se oglašali en za drugim, tudi učitelj Klemenčič je hotel rešiti slovenščino in skoraj bi jo bil skupil! Naš župnik je bral samo rezolucijo, pa še pri tej je dejal, da jo bere v imenu Brumena, potem pa ni črhnil niti besedice ne. Bolj natančnega poročila tega shoda ti nikakor ne morem poslati, samo to še pripomnim, da, ko so enkrat kmetje slišali govor Brumena, so bili tako ogorčeni, da ž njimi ni bilo ničesar več opraviti. Shod političnega društva „Pozor“ ni mogel bolj temeljito — pogoreti, kakor tokrat. Tega si nikdar, tudi v sanjah ne bi bil mislil, kako navdušeni so ti kmetje za na-

predek. Vse, mlado in staro jim je nasprotovalo in ne vem, če ne bi bilo prišlo do skrajnosti, ako ne bi bil „Pozor“ pobral svojih šil in kopit in odišel. Ko je odišel, bili smo še en čas veseli, a meni je poskakovalo od radosti srce, da se je naša Ptujška Gora in njena okolica tako vrolo pri tem shodu obnesla in kar javno in odločno odklonila vsiljeno njej nespametno hujskarijo.

Ljudstvo, bivajoče okrog Ptujške Gore pozna gotovo najbolje celo zadevo Bratuša, ptujski doktor Brumen pa gotovo najbolj, kar se je pisalo po časopisju o tej stvari. Blatili so se sodniki, češ, da so kot Nemci povzročili obsodbo Bratuša (a sodniki bili so večinoma Slovenci), blatili so se zdravniki, češ, da niso zabranili obsodbe, blati se preiskovalni sodnik, češ, da ni razumel prič in obtožencev, blati se časopisje in med tem tudi seveda najbolj „Štajerc“, ker je priobčilo članke, kateri so se glasili popolnoma tako, kakor se je razvila cela obravnava pred sodnijo in to vse se ponudi na javnem političnem shodu ljudstvu, katero stanuje v bližini obsojenca in ljudstvo javno in odločno zavrne to ponudbo, sprevidevši, da ni drugega, kakor — hujskarija, javno in odločno nasprotuje govorniku, kateri mu hoče mnenje nekaternikov vsiliti, to je velikanska blamaža, da še večje svet ni doživel!

In to blamažo ima „Pozor“ na vesti, kateri je s svojimi nazori „na Ptujski Gori zadnjo nedeljo tako temeljito pogorel, da bolje ni mogel“.

To je javna ljudska sodba, rečimo obsodba, a ne vseh tistih, kateri so sodili Bratuša, temveč vseh tistih, ki hočejo sedaj porabiti obsodbo človeka, kateri je vsled lastne svoje duševne zmote zločin obstal, v politično agitacijo!

Kako pošteno nastopajo nekaterniki pokaže to le dejstvo: Najprvič so dolžili sodnike, da so ti krivi Bratuševe obsodbe, seveda ker so mislili, da so Nemci, ko so zvedeli, da so bili sodniki večinoma Slovenci, začeli so dolžiti ptujška dva zdravnika, češ,

po gozdih, a da se nikakor ni upala v domačo hišo, toraj pred očeta in mater. Iz majšbergskega okraja je prišla v različne druge kraje, toda nikjer seveda ni mogla dolgo obstati, ker ni imela družbinske knjižice. Konečno je prišla, kakor sama pripoveduje, v celjski okraj in od tod na Kranjsko, kjer jo je prijela žandarmerija. Deklica je tudi pripovedovala, od koder je kri na njeni obleki, katero so našli žandarji v hiši njenega očeta, namreč: od svinje, katero so klali na zaboju (kišti) in od katere je tekla kri skozi špranje v zaboj (kišto).

Kar se tiče zaslišanja očeta te deklice, toraj obsojenega Franca Bratuša, to zaslišanje ni imelo radi tega pravega uspeha, ker je Bratuša v zaporu v Mariboru zvedel od različnih strani, da njegova hčerka, zaradi katere je bil obsojen, živi. Seveda je sedaj trdil tudi on, da svoje hčerke ni umoril. Povprašan, zakaj je poprej obstal, da jo je umoril, rekel je, da radi sumničenja. Rekel je: »Ker je itak vse govorilo proti meni in ker sem mislil, da je boljše, da trpim na tem svetu, kakor pa na drugem.«

V septembru tega leta, ko se je z veliko natančnostjo oče stvar od sodnije preiskala in preiskava končala, postavili so Johano Bratuša pred obsojenega Franca Bratuša in oče in hčer sta se zares spoznala.

K smrti obsojen in zopet oproščen.

(Dogodba iz Spodnjega Štajerskega.)
(Konec.)

Sodišče v Novem Mestu je toraj vprašalo občino v Majšpergu, je-li res, da spada v to občino neka Johana Bratuša, katera se je omenjenemu sodišču radi tatvine izročila. Občina Majšperg je odgovorila na to vprašanje, da je bila tam sicer svoj čas rojena deklica z enakim imenom, da pa je bila ta deklica, kakor je pokazala obravnava v Mariboru, od njenega lastnega očeta umorjena. Na to je sodnija še enkrat povpraševala Johano Bratuša, od koder je in dokazalo se je brezdvombno, da je ona zares hči Franca Bratuša. Poslali so vse izpovedbe Johane Bratuša v Maribor in tam se je pričela nova obravnava. Johana Bratuša sama je bila pripeljana v Maribor in tam jo je več prič iz njenega domačega kraja spoznalo kot ravno isto deklico, radi katere je bil Franc Bratuša obsojen k smrti.

V Mariboru je izpovedala deklica, da se je, ko je prišla v Majšperg po svoje družbinske knjižice, v tej okolici klatila

da nista poznala svinjskih kosti od človeških. Ko se je dokazalo, da zdravnika dotičnih kosti nista spomnala kot človeških, začeli so dolžiti porotnike, potem preiskovalnega sodnika, in sedaj čuj in vedi svet, sedaj je celo kriv obsodbe ubogi žandarm Šeško, češ on je kot „nemčur“ najšel „morilca in ljudožrca!“ Fej, taki nazori, fej, tako pisarjenje!

Toda nikakor nočemo cele zadeve razmotrivati nadalje mi, nikakor je nočemo dalje soditi, ker o celi stvari je javno in glasno izreklo svojo sodbo dovolj odločno ljudstvo samo in to zadnjo nedeljo pri zborovanju na Ptujski Gori.

Klerikalne laži o brezobrestnih posojilih.

Celjska žaba, po imenu „Domovina“, toraj list celjskih prvakov, saj vemo, kaki prijatelji kmeta so slovenski dohtarji vobče, posebno pa celjski, piše v svoji številki z dne 9. oktobra, prežvekovaje grozne laži mariborskih klerikalnih lističev, sledeče:

»Državni poslanec Žičkar je od vlade dosegel za uboge Haložane podpore 40.000 K, da bi si popravili upostošene vinograde. Ptujski župan in znani sovražnik slovenskega kmeta Ornig je pa v zvezi z drugimi nasprotniki slovenskega kmeta dosegel, da so polovico te podpore dobili bogati ptujski nemaški meščani in so toraj bili haloški vinogradniki vsled tega za 20.000 kron državne podpore opeharjeni. Vse to je državni poslanec dr. M. Ploj na zadnjem shodu v Št. Lenartu pri Ormožu natančno razložil. Nemci pa se vsled odkritja te lumparije hudo jezijo in kar sikajo od jeze, kakor vsak ničvrednež, če se njegova ničvrednost ljudem pojasní. Haloški kmetje so seveda zelo potrti in se čudijo, kako je avstrijska vlada mogla pripustiti to sramotno prikrajsanje revnih kmetov v prid bogatih nemških hujškačev. Tu zopet vidite, kakšni prijatelji ljudstva so nasi nemčurji.«

Kako hinavsko, lažnjivo in na podli način zavito je to poročilo, hočemo danes na podlagi števil, povzetih iz poročila deželnega zbora, kmetom pokazati, tako, da bodejo zopet videli, kako nesramno obrekujejo, kako se hlinijo ljudstvu klerikalni dopisunčki klerikalnih cunj!

Sodba porotnega sodišča z dne 11. junija 1901. leta se je proglasila toraj kot neveljavna in zopet povzeto kazensko postopanje proti Francu Bratuša in njegovi ženi Mariji se je sled sklepa sodnijskega senata vstavilo.

Marija Bratuša, žena obsojenca se je takoj proglasila kot rosta in se je iz zavora izpustila. Izročila se je svojemu občinskemu uradu in ta je poskrbel, da se je odpeljala v kliniko v Gradec, kjer jo bodejo na očeh operirali, ker je postala v rasu, v katerem je morala bivati v ječi, bolana na očeh.

Franc Bratuša je ostal v preiskovalnem zaporu zaradi zločinstva obrekovanja, ker je podolžil svojo ženo, da mu je pomagala pri umoru.

Hčerka Johana Bratuša pride zopet pred sodišče v Novem mestu, ker se bode pred tem sodiščem vršila proti njej obravnavo radi zločinstva tatvine.

Kako to, da sta Franc Bratuša in njegova žena obstala zločinstvo umora, to je še sedaj celemu svetu uganka in bode tudi uganka ostala. Najbrž sta obstala zločin radi tega, ker je obreknilo vse proti njima in ker nista popolnoma pri zdravi pameti.

Franc Bratuša bode moral po dostani kazni zamenjati najbrž kaznilnico z: — norišnico.

Tu-le imate vsa od države in dežele dovoljena in deloma že izplačana brezobrestna posojila:

v letu	se je dovolilo kron	izplačalo kron
1894	32.600.—	14.590.—
1895	20.000.—	30.590.—
1896	30.000.—	29.545.—
1897	30.000.—	14.125.—
1898	60.000.—	27.770.—
1899	80.000.—	36.815.—
1900	140.000.—	82.677·50
1901	160.000.—	187.137·50
1902	200.000.—	187.852·50
skupaj	752.600.—	611.102·50

Do 31. decembra 1902 od dovoljene svote še ni vzdignjenih 141.497 kron 50 vin.

Za leto 1903 je bilo zopet dovoljenih 200.000 kron. Ako toraj sešteješ vse skupaj, dobiš svoto 952.600 kron.

V vsakem letu pa je dovolila država ravno tako visoko svoto, kakor dežela! Toraj znesejo vsa dovoljena brezobrestna posojila ogromno svoto **1.985.200** kron.

Večina od te svote se je, kakor smo navedli, že rezdelila.

Od teh deželnih posojil je dobilo mesto Ptuj samo 10.250 kron in to v letu 1901. Izplačalo se je nazaj že 2742 kron 51 vin.

Kar se tiče državnih podpor, smo že omenili, da je dovolila država vsako leto ravno isto svoto, kakor dežela. Povrh pa se je dovolilo od države samo enkrat in to v letu 1900 tako zvano posojilo iz fonda za sile (Notstandsfond) in sicer 40 tisoč kron posestnikom vinogradov ptujskega okraja. Od teh se je določilo 20 tisoč kron za kmečke vinorejce in 20 tisoč kron za mestne vinorejce tega okraja.

Ravno glede teh 40 tisoč kron se trosi toliko laži od klerikalnih lističev v svet in ravno teh 40 tisoč kron imajo celjska žaba in vsi drugi lističi v mislih. Oglejmo si celo stvar bolj natanko! Ko se je ta svota v državnem zboru za ptujski okraj dovolila, se je sklical v Ptuj shod vseh posestnikov vinogradov.

Ta shod je določil poslati svoje zastopnike na merodajna mesta, da bi ti dosegli, da se vsaj nebi, kakor do tistega časa, vse prošnje, vložene od ptujskih vinogradnikov, kar naravnost in to iz političnih vzrokov — odbile. Izvolili so se na tem shodu trije gospodje, namreč Ornig, Kaiser in Perko in tem se je naročilo, naj bi šli k cesarjevemu namestniku, k deželnemu glavarju in pa k ministerstvu ter tam prosili, da se naj ukrene, da ne bodejo prošnje za podpore toli potrebnih ptujskih prosilcev, kateri imajo veliko vinogradov po Haložah in drugod, iz političnih vzrokov odbite. Tem gospodom se je reklo

na Dunaju, da bode prišel itak v kratkem hofrat Mach pregledat vinogradev.

Šele po pregledu hofrata Macha se je določilo od vlade po njegovem nepristranskem poročilu, nikakor pa ne pod uplivom „Orniga z drugimi sovražniki slovenskega kmeta“, da morajo dobiti kmečki vinogradniki polovico teh 40 tisoč kron, polovico pa mestni posestniki vinogradov, kojih veliki vinogradi v Halozah so bili v istem času skoraj popolnoma uničeni.

To pa se je še tembolj moralo določiti, ker ti mestni posestniki, kakor kaže zgoraj navedeni izkaz posojil od deželnih posojil do tega leta (1900) niti krajcarja dobili niso!

Kako pa nadalje morete trditi vi lažnjivi klerikalni lističi, da je „nemčurstvo“ mesta Ptuj požrlo Haložanom polovico omenjenih 40 tisoč kron, ko pa so od teh mestnih 20 tisoč kron dobili tudi slovenski mestni vinogradniki, potem minoriti, beneficijati itd. tudi znatna posojila?

Sploh pa g. Ornig in mestjani pri razdelitvi ničesar niso imeli opraviti, ker se je teh 20 tisoč kron razdelilo direktno od c. kr. namestništva v Gradcu in se pri tej razdelitvi listnica potrebnih, vposlana od mesta Ptuja, niti ni jemala v poštev!

Sicer pa to posojilo ni Bog ve kaka velikanska podpora, ker se je dovolilo samo na tri leta in se mora uže letos plačevati poleg davka (štibre) zopet nazaj.

To-le popolnoma istinita dejstva o tem toli sponošenem posojilu!

A oglejmo si celo stvar od druge strani!

Ali mislite kmetje, da je zares tem klerikalcem toliko za kmete? Vidite hinavce, tukaj jim je zopet kmet ubogi kmet, tukaj imajo celjski prvaški dohtarčki in mariborški kaplančki itd. naenkrat zopet srce za njega, med tem, ko jim je navadno deveta briga. Kako pa vendar tukaj? Radi tega, ker se jim je tukaj zopet ponudila prilika, nahujskati kmeta proti mestjanu.

Kmetje, to je lumparija to, velikanska vnebovpijoča lumparija, polna hinavstva in laži. Teh 20 tisoč kron vidijo gospodje klerikalci, teh 20 tisoč kron, katere so dobili mestni posestniki vinogradov, ki so ravno tako ali še hujše občutili udarec, povzročen od trtne uši kakor kmetje, skoraj dveh milijonov kron pa, katere so se večinoma že razdelile na deželi, teh pa klerikalni potepuhi ne vidijo! To je lopovsko hinavstvo, to je nesramna hujskarija slovenskega ljudstva proti nemškemu sotrpinu.

Ako so že dobili ptujski Nemci blizu 20 tisoč kron podpore, potem teh 20 tisoč ni ostalo v Ptuj, temveč ta denar je šel ven med ljudstvo in marsikateri siromak si je ravno od tega denarja prislužil marsikateri groš v najhujšem zimskem času, ko je dobil delo ravno v gorica mestjana!

Kakor že povedano, bode se morala ta svota, katera se mestjanom toli oponaša, že letos povračati državi nazaj; kmetje, sedaj pa nam povejte vi, kedaj

pa vam bodejo povračali vaši slovenski dohtarski farški faloti ves tisti denar nazaj, katerega so z a re izgulili iz vaših žuljevih rok, katerega imajo nakopčenega v svojih posojilnicah? Ta denar, ta je bil bode izgubljen za vas na vekomaj!

Žičkar se kuje med zvezde, češ da je on sam omenjenih 40 tisoč kron podpore shodil za Haložane. Saj ni res! Ako je že imenovani poslanec stari predlog, vendar ne bi bili dobili kmetje nikdar krajcarja, ako ne bi bili podpirali njegove prošnje tudi nemški državni poslanci.

Toda, kaj je teh 40 tisoč kronic proti vsej drugi podpori, katero smo vam zgoraj navedli in katero so dosegli večinoma samo nemški poslanci v deželnem zboru, med tem, ko so slovenski poslanci sedeli doma za pečjo, ko jih sploh v zbornici ni bilo! Kar pa so dosegli ti poslanci v deželnem zboru, to je bilo doseženo tudi v državnem zboru, ker zadnji mora ravno toliko svoto dovoliti, kolikaj se v deželnem dovoli!

Na kateri strani je toraj iskati lumparije, vaši slovenski dohtarčki? Mi mislimo, da si na to vprašanje lahko odgovori vsak pošteno misleč kmet sam!

Sploh pa naj bode še tukaj navedena sodba glede ptujskih Nemcev, katero je izustil neki slovenski učitelj, oziraje se na njih haložke vinograde. Ta gospod, ki pozna prav izvrstno tamošnje razmere, je rekel v nekem javnem govoru to-le: „Ptujčani so bili s svojimi vinogradi v Halozah takorekoč pijonirji v boju proti trtni uši, ravno ti so plačali tako zvani učni denar, katerega bi bil drugače moral plačati ubogi Haložan in katerega je bil obvarovan ravno od zastopnikov, sicer politično nasprotnega mu naroda!“

Da pa je ta „učni denar“ znesel več nego 20 tisoč kron, katere so se porabile povrh med slovenskim ljudstvom in se bodejo morale plačati od Nemcev nazaj, to nam bode moral pripoznati vsaj vsak poštenjak!

Robič in Jurtela, kje sta?

Ako človeka zadene kaka nesreča, ako mu povzroči bodisi lastno nepremišljeno ravnanje, ali pa sploh roka neusmiljene usode, katera s svojimi udarci nikdar ne miruje, najhujše, da mu poškoduje telesno zdravje, potem pač vsak globoko občuti, kolike vrednosti so podjetja, katera oskrbujejo ne le bogataša, temveč tudi siromaka z istim usmiljenjem. K takim podjetjem pač smelo računimo v prvi vrsti naše bolnišnice!

Zares, dandanes se pač skrbi v vsakem okraju za take zavode z veliko požrtvovalnostjo, toda žalibog, da je še dovolj okrajev, v katerih se iz goli osebnega sovraštva do tega ali onega ne stori za take zavode nič. Danes hočemo v tem oziru tukaj malo natančneje ogledati naš, toraj ptujski okraj.

Naš okraj je eden največjih, nad stotisoče ljudi prebiva v njem in ravno v tej najvažnejši zadevi, namreč za oskrbo naših bolnikov, naših ponesrečen-

se ne stori skoraj nič, sploh pa se še, kar se človekoljubov v tem smislu začne, celo pre-

Ptujska bolnišnica ima za celi okraj, ne izvzemši mesta Ptuj, za bolnike pripravljenih samo kakih 80 do 90 postelj. Bolnikov pa se v njo pripelje na sto, tako, da se morajo nekateri poslati celo domov. 20 do 30 bolnikov leži navadno kakor psi po tleh! Seveda temu ni bolnišnica kriva, pač pa tisti, kateri bi imeli dolžnost, da bi ta zavod na deželne stroške razširil. Kakor smo menili, je v bolnišnici komaj 80 do 90 postelj, tega pa bi jih bilo najmanj do 200.

Poslanca Robič in Jurtela, kje sta? Gospod Robič, vi kot ud deželnega odbora, kateremu je izrečno naročilo, da morate skrbeti za bolnišnice, ali vam dohtar Jurtela kot vaš prijatelj in sodelovalec, kateri stanuje tukaj v Ptuj, toraj v bližini naše bolnišnice, tega ni nikdar povedal? In ako ne, zakaj sami o tem ničesar ne veste?

Gospod Robič, ali ste si vi že kedaj ogledali ptujsko bolnišnico? Ne, niti od zunaj ne in vendar ravno vi referent o bolnišnicah. Seveda pač imate najbrž preveč opraviti z vinogradi! Da, tedaj, ko se reklo prisiliti merodajne ljudi, da so vam na deželne stroške popravili vaš vinograd, tedaj ste govorili, da, tedaj ko je treba shraniti velikansko plačilo, katero vtaknete vi za vaše „delo“ v žep, tedaj je poslanec Robič vedno prvi, ako pa je treba pomagati kmetu, kje pa je tedaj?

Gospod poslanec Jurtela, vam pa hočemo pri-
nesti, saj vemo, da imate dovolj opraviti v poso-
lnici, saj vemo, da je treba ves čas porabiti, da se
izkujejo iz kmečkih pravih rumenjaki za vaš žep!
Sploh pa imate vi in gospod Robič preveč opraviti
politiko, sploh preveč z zborovanji, drugače bi se
saj vi, kot deželnega stotnika namestnik, prepričali
žalostnih prostornih razmerah v ptujski bolniš-
nici, vi kot prebivalec mesta Ptuja.

Robič in Jurtela, kje sta? Toda kaj je vama
za brezštevilne hlapce na deželi, katere je za-
ela kaka nesreča in katerih seveda gospodar ne
more več mesecev, ako zbolijo oskrbovati, kaj je
vama mar za kmete, kmetice, njih otroke, kateri so
daleč zunaj od mesta in kateri se morajo pripeljati
bolnišnico, ako se hočejo ozdraviti, ker bi jim dru-
ge stroški za zdravnika in medicine pojedli celo
sestvo!

Zares, prizanesli vama bi, ako bi bili prepričani,
o položaju v ptujski bolnišnici v istini ničesar ne
vsta, toda temu ni tako!

Mož, po katerem vajini časopisi skoraj v vsaki
daji mečejo blato, mož, kateri se na vse mogoče
načine črni napram kmečkemu ljudstvu, ta mož,
namreč nemški deželni poslanec in mestni župan
rni g, kateri se je ravno zadnji čas najbrž z va-
nim sporazumljenjem po krivem razpostavil javnemu
reganjanju od strani slovenskega ljudstva, posebno
ložanov, ta mož je že lansko leto vedno in vedno
ujno prosil za razširjatev ptujske bolnišnice. Nje-

gov dotični predlog se je tudi v deželni zbornici
sprejel, a Robič je potem na to najbrž — po-
zabil!

Robič in Jurtela, kje sta bila tedaj? Ali sta
morda to prošnjo samo radi osebnega sovraštva do
Orniga prezirala, ne meneč se za uboge bolnike va-
jinega, toraj slovenskega ljudstva? Kaj, ali morda
hočeta trditi, da je Ornig prosil za omenjeno razšir-
jatev mestu Ptuj v prid ali pa v prid tistih, ka-
teri so njega volili za deželnega poslanca?

Mestnih bolnikov v ptujski bolnišnici ni niti
peti procent ne, skoraj vsi so iz dežele!

Robič in Jurtela, kje sta? Ljuba nam „kmečka“
poslanca, hajd na delo, ako bodeta na kmalem do-
segla toli potrebno razširjatev ptujske bolnišnice, za
katero je uže seveda brez vaji prosil imenovani
nemški poslanec v prid slovenskega kmeta, potem
vama bomo pripoznali, da sta storila vsaj v tej
zadevi vajino dolžnost.

Ako pa še na ta drugi poziv nočeta o celi
stvari ničesar vedeti, potem pa vedita, da bode slo-
venski kmet dobil še jasnejše pojme od svojih slo-
venskih dohtarskih in profesorskih kmečkih po-
slancev!

Spodnje-štajerske novice.

Ptujska Gora. Dne 27. t. m. se bodejo vršile na
Ptujski Gori zopet občinske volitve. Klerikalci se na
nje pripravljajo že na vse kriplje, seveda, saj vejo,
da so se jim že začela tla pod nogami trositi. Kmet-
je, Gorčani, kateri ste pri zadnjem zborovanju na
Ptujski gori tako odločno pokazali, da ste napred-
njaki, pazite, da se Vam ne bodejo vrinili v odbor
taki možje, kateri niso za vas! Naprej, le korajžno,
naprednjaki zmaga bode in mora biti vaša! Ako bo-
dete tako odločno nastopali, kakor zadnjo nedeljo,
potem pridejo za vas zares vendar enkrat boljši časi!

Nemška šola v Rogatcu, katera je do sedaj
imela samo tri razrede, se je na prošnjo tamošnjega
krajnega in okrajnega šolskega sveta od deželnega
odbora razširila za en razred, tako, da ima sedaj
4 razrede. V četrtem razredu se je začelo podučevati
že z 1. oktobrom. To razširjenje je tudi velike važ-
nosti za kmete v okolici rogački, vsaj za tiste, ka-
teri so toliko pametni, da vejo, kako potrebno je
tudi slovenski mladini dandanes znanje nemškega
jezika.

„Štajerc“ je v svoji 18. številki prinesel vest:
„Zborovanje pri Sv. Lovrencu v Slov. Goricah,“ v
katerem trdi, da je župnik pripravljal na to (namreč
zborovanje) že teden dni poprej, in sicer na prižnici,
in da je govoril tako ognjevit, kakor nikdar poprej,
ako je bilo treba govoriti o grehih in blagostanju
duš, kakor tudi, da se je regimentno zborovalo do ra-
nega jutra in pilo in pelo na vse kriplje. Nasproti
tej vesti popravljam kot župnik in načelnik „Pol.na-
rodno-gospodarskega društva“ v smislu § 19. tisk.
zak. naslednje: Ni res, da sem pripravljam že teden
poprej na zborovanje na prižnici, ker me prejšnjo

nedeljo ni bilo doma, kakor se je tudi tisto nedeljo bral „Pastirski list“; toraj ni bilo pridige, v kateri bi mogel ognjevitov govoriti kakor nigdar poprej, ako je bilo treba govoriti o grehah in blagostanju duš. — Začetek zborovanja je bil ob 3. uri, na to je sledilo petje, tamburanje in igra „Pravica se je izkazala.“ Podpisani je bil ob 6 uri že doma. Ptujčani so odhajali ob 8 uri in le nekateri so ostali do polnoči. Zborovanje se je naznanilo po „Gospodarju“ in ponavadi pred cerkvijo po navadnem oznanitlju. — Sv. Lovrenc v Slov. Gor. 20. 9. 03. — Jožef Sinko, župnik in načelnik „Pol.-narodno-gospodarskega društva.“ — (Opomba uredništva: Popravljaj se žalibog dandanes lahko vse! — „Kdor verje, bode zveličan!“ Sploh pa bode mo videli, kaj bodejo zopet k temu „popravku“ porekli naprednjaki pri Sv. Lovrencu Slov. gor.!)

Uloomi. Pri občinskem predstojniku v Mali vesi je dne 5. tega meseca med tem, ko so bili on in njegova družina pri delu ulomil nekdo v zaprto hišo in vkradel tam občinski pečat in nekaj denarja. Ravno ieti dan je ulomil tudi nekdo pri posestniku F. Janžekoviču v Gajovcih, tudi med tem ko so bili vsi na delu. Janžekoviču je bila ukradena ura z verižico vred, tudi nekaj denarja in več drugih reči je neznan zločinec odnesel.

Ublili ga so. Kakor se nam piše iz Ruš, so se tam dne 4. t. m. stepli fantje. Pri tem pretopu je bil neki Jože Sevšek tako težko poškodovan, da je po tepežu umrl. Ubojnik je ima že c. kr. kazensko sodišče v Mariboru pod ključem.

Težka telesna poškodba. Dne 29. p. m. so se sprli pri kozuhanju v Stanošini fantje. Iz prepira je nastal veliki tepež. Pri tem je dobil neki J. Sermšek ravno tam doma z drogom tako močen udarec po glavi, da mu je bila črepinja prebita.

Ljubljanski škof in „Štajerc.“ Na „Narod“ smo zares tokrat malo jezni. V svoji zadnji številki z dne 14. oktobra nam je okreal namreč enega naših najimenitnejših naročnikov. Piše namreč v nekem dopisu iz Gornjega grada med drugim tudi sledeče:

In kdo je bil drugi naročnik? Čujte in strmite, to je bil škof Bonaventura v lastni svoji osebi! Sicer ne vemo, ali je bil naročen na „Štajerca“ naravnost in na svoje ime, vemo pa natanko, da ga je v času, ko je bival prilično okrog enega meseca v Gornjem gradu, dobil trikrat, torej kakor reden naročnik, „Štajerc“ namreč izhaja samo trikrat na mesec. Da ima škof „Štajerca“ se je vedelo še, ko je bil v Gornjem gradu. Ko je delil splošne avdijence, je ležal „Štajerc“ na njegovi mizi. V avdijenco došli gospodje so bili neljubo presenečeni, ko so videli „Štajerca“ na škofovi mizi. To je opazil škof in v vidni zadregi jel klicati: „O, to je strupen list, strupen list.“ Ko je pa odšel zopet v Ljubljano, so našle pobožne ženske, ki so popravljale škofovo stanovanje, več izvodov „Štajerca“. Kar ostrmele so. Neštetokrat se je v cerkvi oznanjevalo, da je „Štajerc“ umazan nemškutarski in vrhu tega še brez-

božen list, katerega čitati je poštenemu Slovencu in kristjanu prepovedano pod smrtnim grehom. Ljubljanski škof so pa naročeni nanj in ga celo bero! To je čudno, to je uganka! In majale so z glavo pobožne ženske in ugibale . . . In vest, da je škof naročen na „Štajerca“ se širi po celem gornjegradskem okraju; kmetje pa radovedno sprašujejo po tem listu, katerega gospodje po cerkvah prepovedujejo, ljubljanski škof pa so nanj naročeni in ga bero!

Tako piše „Narod.“ Kmetje, kaj bode te spraševali na dolgo in na široko, naš list izhaja v Ptujju ime mu je „Štajerc“, poslati je treba samo dve kroni in potem ga dobite za celo leto domov. Ako se škof „smrtnega greha“ ne boji, ker čita naš list, zakaj se ga vi bi? Ljubi „Slovenski Narod“, pusti nam naše naročnike pri miru, posebno pa take, s katerimi imamo največje veselje, čeprav našega lista v svoji sramožljivosti ne upajo sprejemati pod lastnim svojim visokim imenom. Dobivajo ga vendar in to je dovolj! „Narod“, mi te nismo nigdar zavidali, da dobavlja neki drugi škof v naši bližini tvoj list, čeprav tudi o tebi kriči na Štajerskem vsaki kaplanček iz prižnice, da bode vsaki „ferdaman“, kateri tvoj list bere, čemu nam potem ne privoščiš ti tvojega ljubljanskega škofa kot bralca in naročnika?

Vsled operacije je umrl. Dne 28. prejšnjega meseca je umrl v tukajšnji bolnišnici vsled operacije sin posestnika Alojza Kumerja na Bregu pri Ptujju Jože Kumer. Umrl, jako priden fant, se je moral operirati, ker se je bil pri zadnji povodnji prehladil. Naj v miru počiva!

Zgornja Radgona. Joj, kako kričijo klerikalci v svojih listih, nikakor ne morejo pozabiti, da so bili premagani pri volitvah v okrajni zastop. Vse, vse napadajo, po vsem mečejo blato, toda kaj to mari — pes tudi laja nad mesecom! Le lajajte klerikalci, okrajnega zastopa vendar ne dobite nigdar v roke!

„Copernica in zdravilka.“ V našem mestu (Schlossgasse) biva neka ženska, katera, seve skrivoma vrači kmetom otroke, živino i. t. d. Ona tudi „copra“, namreč „losa“ in „razgovarja.“ Mi prosimo kmete, da bi nam pomagali spraviti to zvito goljufivko pod ključ. Kmet, ako si bolan idi k pravemu zdravniku, ako pa verjameš, da bo ti kdo kaj zlosal ali razgovoril, pa — si nor! Kdor je bil od te ženske na kak način ogoljufan, (da je moral mnogo plačati za sleparska zdravila) naj se zaupljivo obrne na uredništvo „Štajerca“, ker mu drage volje hočemo pomagati.

Zopet slovenski milijoner Majdič. Svoj čas smo pisali, kako izvrstno ajdovsko moko (melo) je prodaval slovenski milijoner Majdič iz Celja in kako je bila ta moka pomešana z manj vredno moko iz riža, toraj, kako si je znal gospod Majdič pridobiti prav lepi denar po jako, jako „pošten“ poti, danes pa lahko poročamo o neki drugi zanimivi zadevi tega slovenskega milijonerja, kateri vedno pusti v celjski žabi na vsako svoje oznanilo tiskati znane besede: „Svoji k svojim!“ Iz Celja se nam namreč z dne

5. t. m. piše sledeče: „Pred par dnevi je kupila Marija Krajnc, žena železniškega uslužbenca v zalogi moke Petra Majdiča vrečo (žakelj) moke. V moki je bilo, kakor pripovedujeta Marija Krajnc in njen mož mnogo zaplivkov (črvov) od žuželk in vsakovrstne nesnage. Danes (toraj 5. t. m.) se je moral g. Peter Majdič radi tega pred celjskim okrajnim sodiščem zagovorjati. Ker je glavna priča nenadoma zbolela, morala se je obravnava preložiti.“ — Slovensko ljudstvo, ta dopis govori cele knjige!

Poročilo ptujskega sejma. Ptujski mestni sejem dne 8. oktobra je bil prav dobro obiskovan. Na njega se je prignalo 80 konjev, 936 glav goveje živine in 479 svinj. Prodajalo se je prav izvrstno. Cene bile so jako visoke. Prihodnji živinski sejem bode dne 21. svinjski sejem je bil dne 17. oktobra.

Dopisi.

Iz Hontinjevesi. V naši vasi je več kmetov klerikalcev, kateri kakor besni sovražijo tebe vrli „Štajerc“, češ, da nas hočeš ponemčiti. Tega nikdar nisi hotel in tudi ne bodeš! Dragi kmetje klerikalci, ako ste vi tako trdi Slovenci in tako zaničujete nemški jezik, zakaj pa potem vi pošiljate vaše sine v mestne nemške šole? Vi pošiljate Vaše sine v nemške šole radi tega, da bi se jim enkrat boljše godilo, kakor se godi nam, da bi si ložje služili svoj kruh. Zakaj pa potem zmerjate toliko o „Štajercu“, kateri nam ni nikdar družega pisal, kakor samo to, da bi morali skrbeti, da se bode naučila naša mladina tudi družega deželnega jezika. Kako smešno toraj, na eni strani „Štajerca“ ubogate, na drugi pa ga zmerjate, čeprav vidite, da vam samo najboljše želi. Vi klerikalčki tudi kričite, da je „Štajerc“ proti duhovnikom. Saj ni res! „Štajerc“ ne piše nikdar zoper poštenega duhovnika, da pa malopridne včasih pošteno okrcja, je to za nje dobro, najboljše pa zopet za nas in za našo mladino, ker s tem „Štajerc“ zabrani pohujšanje in sicer pohujšanje, katero je jako nevarno že radi tega, ker pride ravno od takega človeka, kateri bi moral dajati dober vzgled. Ako bode te vi klerikalčki podpirali še nadalje vaše klerikalne cunje, potem bode te videli, kako daleč bode te prišli. Na nekaj še tudi ne smem pozabiti. Ti Franc Primec iz Hotinjevesi, ako hočeš „Štajerca“ prebirati, pa si ga naroči, ne pa, da ga skoraj posiloma jemlješ občinski pismonoši. Ona ni dolžna, da bi ti ga posojevala. Ona naj ga brž raznosi med naročnike, kateri ga že hitak težko pričakujejo, ne pa, da ga nekateri 3 do 4 dni pozneje ko pride sprejmejo. Ako pa že nimaš zares teh par kronic za „Štajerca“, pa pridi k meni ali pa idi k kakemu drugemu naprednjaku, kateri ti jih bode rad posodil. Za danes dovolj, toda vi klerikalčki povem vam, ako ne bode te pustili „Štajerca“ pri miru, se bode te zopet videli, a „štrigel“ bode te potem ostrejši. Tebe dragi „Štajerc“ pa naj Bog živi in ohrani — tvoj — — — k.

Velenje. Dragi „Štajerc“, da ne bodeš mislil, da tukaj že vsi spimo, ti hočem vendar enkrat kaj po-

ročati, da bodeš vedel, da imamo tudi pri nas take zagrizence, kateri bi radi vse, kar se jim zdi nemškega, kar čez noč v žlici vode vtopili. Ti možiceljni si prizadevajo na vse kriplje, da bi vsakemu, kateri je Nemec, ali vsaj nemškega mišljenja, škodovali. Evo vam dragi bralci vzgled! Pred par leti je kupil trgovec g. Vutti neko takozvano Pacherjevo posestvo. Ker je g. Vutti nemškega mišljenja, so naščuvali neko Heleno Oblšer, naj toži Vuttija. Prigovarjali so ji tako dolgo, da je bila že popolnoma prepričana, da bode pravdo dobila še poprej, ko se je pričela. Oblšer je ubogala in hajd k doktorju Majerju. Predmed pravde je bila neka drvarnica, vredna morda 10 kron. Majer je tožbo takoj vložil proti g. Vuttiju. Ta si je vzel zagovornika g. dr. pl. Jabornegga iz Celja. Konec pravde je bil, da je Helena Oblšer plačala vse stroške okoli 360 kron. To je sad ničvredne hujskarije! In tako postopajo pri nas skoraj s vsakim Nemcem. Naj jim bode, toda mislim, da bode ljudstvo vendarle enkrat spoznalo svoje takozvane prijatelje! — Še nekaj! Na dan 11. oktobra sklical se je v Šmartno tik Velenja takozvani ljudski shod. Nabralo se je kakih 150 oseb, ako hočem namreč šteti med zborovalce tudi otroke, kojih je bila dobra polovica. Seveda je bilo tudi tamkaj nekaj dohtarčkov. Udrihalo se je po Nemcih v obče, potem so kričali proti „nemčurjem“, proti nemškemu pouku itd. Hujskali so narod proti narodu, imenovali trgovce in obrtnike pri kojih naj se kupuje in naročuje blago, celo „narodni“ kovač se je jemal v poštev. Pri teh govorih se je posebno slišal neki gospodek iz Šoštanja. Seveda „svoji k svojim“, ali prav za prav „tvoji k mojim“ je bila glavna točka celega dnevnega sporeda. Prihodnjič več!

Iz Ljutomera. Pretekli teden so se vršile volitve v ljutomerski okrajni zastop. Pri volitvi iz okolice so predložili ljutomerski modrijani svoj program, pa kmeti naprednjaki so zavrgli istega ter volili zavedne kmete v odbor. Vsa čast kmetom naprednjakom. Propadel je, kar nas najbolj veseli ljutomerski veleposestnik in tržec z vinom na Starem trgu.

Iz Podgradja pri Ljutomeru. O priliki zadnjega zborovanja ljutomerske okrajne posojilnice se nam je nasvetovalo, kako da naj postopamo, da si olajšamo svoje plačila. Kjer ni sloge, tudi ni zmage. Ko je nas par stavilo predlog, da se naj znižajo obresti, vtaknila sta načelnik in tajnik svoje nose skupaj, in vrh tega še nekaj pošepetala, pa ker noben ud ni upal besedice spregovoriti, je ostalo pri starem. Ta posojilnica je menda le oskrbovalnica za po lastni krivdi ponesrečene kramarje in tržanske sine. Ako pogledamo posojilnico na Cvenu, kako da ista uraduje in nizke obresti zahteva, se pač vidi razlika, kdo je za kmete in kdo ni za nje. Ravno tako bi lahko občina Pristava, Stročjavas in Podgradje za se osnovale jednako posojilnico. Tedaj na delo, Janez Kosi iz Pristave in njegovi tovariši, ne premišljuje preveliko!

Kmet naprednjak.

Iz Križevca pri Ljutomeru. Načelnikom IV. obrtniške skupine, to je trgovcev, mesarjev i. t. d. iz-

voljen je ljutomerski trgovec Alojzij Veršič. Ta mož je zelo na sebe ponosen, se nosi kakor kakšen plemenitaš, pod klobukom pa nima veliko! Na primer: Pred kratkim je poslal neko pismo gospodu Rosenbergu, da bi mu je iz mažarskega na slovenski jezik prestavil. Gospod Rosenberg pogleda pismo in pravi, da je pismo itak slovensko, ne pa mažarsko, tedaj ga tudi ni treba prestavljati. Se pač vidi, da gospod načelnik še brati ne ve, pisati najbrž pa še manje.

Iz Pragerskega. Pač malo število izmed bralcev „Štajerca“ se bode našlo, katerim ne bi bila znana naša postaja in bližnja okolica Pragersko. Ravno v zadnjem času se je začel naš kraj kaj hvalevredno razvijati in to imamo najbolj temu zahvaliti, da tukaj živimo sicer Nemci in Slovenci, toda, da se vsaj ne črtimo tako, kakor po drugih krajih. Ravno to je dokazala veselica, vršeča se dne 20. p. m. popoldan v vrtu gospoda Trösterja. Korist cele veselice se je določil za olepšanje Pragerskega ter Spodnje Polskave, do katere mislijo narediti peš pot, da si sploh delavci ter drugi stanovi olajšajo breme, posebno v deževnem času, ker se cesta vleče tako daleč na okrog. Za občni korist res hvalevredno delovanje! Veselice smo se vdeležili Nemci in Slovenci, bila je toraj sicer razlika med narodi in jeziki, a radovali smo se vsi skupaj kot bratje. Kot jasen dokaz je bila ta veselica za to, da je pač povsod veselje doma, kjer ni hujskačev v dolgih črnih suknjah zraven. Zares vredno je, da izustimo vsem tistim častitko, kojih zasluga je bila ta ljudska veselica. Vsa čast in slava našemu tukajšnjemu vodji pošte, vodji postaje Pragersko in veleposestniku Steinklauberju, kateri vsi so se veliko trudili za prospev te veselice. Konečno zahvaljujemo vse sotrudnike iz dna naših src, sploh vse, kateri so se veselice vdeležili in to v naš prid glede omenjenega pota: Več delavcev.

Iz Koroškega. (H u j s k a r i j a.) Ves čas smo živeli na Koroškem Slovenci in Nemci v slogi. Naš mir so k večjemu kalili nekateri mladi kaplančki. Sedaj pa smo dobili tudi mi takega dohtarčka, kakor jih je več na Štajerskem, kateremu ni za mir. To je znani dohtar Brejc v Celovcu. No Brejc, ne misli, da smo mi na Štajerskem doma, in da se bomo mi Korošči tudi pustili od dohtarja tako za nos voditi, kakor se to pustijo kmetje na Štajerskem od svojih dohtarskih prvakov. Brejc daj mir, drugače pride ojstra in huda krtača! Več kmetov.

Razne stvari.

Nekaj o porabi tehtnic (vag) za mošt. Že delj časa so v naših krajih v porabi takozvane tehtnice (vage) za mošt. Navadno se kupujejo takozvane tehtnice iz Klošterneuburga. Š temi se določi, koliko procentov sladkosti ima ta ali oni mošt in po teh procentih se določi njegova cena. Pri taki določbi se pa kaj mnogokrat storijo pogrški, kateri pa se kaj lahko zabranijo. Nikakor se namreč ne da natančno določiti, koliko procentov sladkosti ima mošt, ako se na primer v njem nahajajo take snovi, katere

se še niso razpustile ali pa na primer mehurčki zraka ali kakega plina. V tem oziru se največkrat od naših kmetov greši. Toraj ne tehtaj nikdar mošta, ko je pritekkel od preše in še je popolnoma kaln, ker dobiš v takem slučaju vedno višjo stopnjo procentov sladkosti, kakor jo ima mošt v resnici. Treba je, da spraviš taki mošt poprej v kako steklenico in da počakaš, dokler se je vsedel. Potem odlij ta mošt v drugo posodo in sicer tako varno, da ne bodeš vlil droži z njim vred. Sedaj še le ga smeš tehtati. Jagode, potem vse drugo, kar morda plava na površju, moraš poprej odstraniti. Mošt, kateri teče v različnih časih iz stikalnice (preše) ima tudi popolnoma različne procente sladkosti, toraj moraš tehtati nekaj mošta, kateri je najprvič in nekaj takega, ki je potem in slednjič tekel iz stikalnice. Še le, ko si vse te različne mošte dobro premešal, jih tehtaj. — Veliko upliva na tehtanje ima tudi vročina tehtane tekočine. Mošt naj bi imel pri tehtanju tisto stopinjo vročine, za katero je tehtnica (vaga) urejena. Največkrat je to 14 gradov toplote po Reamurju. Vsaka tehtnica, katera je umazana, ne kaže dobro. Tehtnica se mora toraj pred porabo dobro oznažiti in to se zgodi najložje, ako jo obrišeš z kako mehko mokro cunjjo. Tehtnice, na katerih so zaznamovani procenti preveč blizu eden drugega niso posebno dobre, ker se ne da natančno določiti, je li se je do te ali druge črte tehtnica v moštu pogreznila. Največ razlik glede dosežnih procentov sladkosti se pa povzroči s tem, da navadno prodajalec tehta svoj mošt poprej ko je začel vreti, kupec pa še le poznej, ko se je vretje pričelo. Kar se tiče tega, treba ti je, da tehtaš mošt koliko megoče svež (friški), poprej, ko je začel vreti. Med vretjo se namreč mnogo sladkorja, kateri je bil v moštu, zgubi. Popolnoma nepravilno je toraj, ako se določijo procenti sladkosti tedaj, ko mošt vre. Vso tehtanje pa je popolnoma zastonj, ako tehtnica ni pravilna in to se pri tehtnicah kaj mnogokrat lahko opazuje. Dokazalo se je že v mnogih slučajih, da so se pri tehtanju vsled nepravilne tehtnice napravili gogreški nad 9 procentov. Seveda se taki pogrški vsakokrat nikakor ne povzročijo, toda manjši pa vsikdar, ako je tehtnica le količkaj nepravilna.

Nasadi pod steklom (glažem). Blizu Frankobroda ima neki Vollmar nasade, ki so pod steklom (glažem) in kateri obsegajo 3 orale (johe) zemlje. Najzanimivejši pa je med njimi vinograd. Isti je 80 metrov dolg in 10 metrov širok ter 5 metrov visok. V vinogradu raste sicer samo 120 trt, a te so tako razraščene in tako pazno vzgojene, da rodijo več grozdja, kakor pa vinograd na prostem, kateri meri par oralov (joh). Nasadi so razsvetljeni in greti z elektriko. Trte so bile visoko obložene s prekrasnimi grozdi. Grozdje muškateleca tehta 3 — 4 funte.

Nekaj od naše dače. V letu 1897 se je plačalo v naši državi 156 milijonov 743 tisoč 388 goldinarjev dače. Od te ogromne svote je porabilo naše vojaštvo samo 151 milijonov 642 tisoč 488 goldinarjev. Vsaki infanterist velja na leto 221 goldinarjev, vsaki artilerist 348 goldinarjev, vsaki kavalerist (konjenik) 408

Vsak vojak od trena 500 gld. Od leta 1896 do 1897 smo imeli 1437 višjih oficirjev, kateri so bili v službi in 2644 višjih oficirjev, kateri so uživali vojaške penzije. — Na nižjem Avstrijskem plača vsak človek na leto 48 gld. 20 kr. dače (v Gornjem Avstrijskem in Solnograškem 56 gld. 56 kr., na Češkem 22 gld. 70 kr., na Štajerskem in Koroškem 17 gld. 90 kr., na Tirolskem 20 gld. 20 kr., na Kanjskem in v Dalmaciji 11 gld. 30 kr., v Galiciji pa samo 9 gld. 30 kr.

Državni zbor je sklican na dan 12. novembra.

Vojaški program Ogrrov. Vladna stranka na Ogrskem se je dogovorila za naslednji vojaški program: 1) Ogrski oficirji se morajo premeniti k ogrskim polkom; 2) Emblemi (znamenja) se morajo tako prenašati, da dobi izraza *državna in narodna prednost*; 3) vojaške šole na Ogrskem se tako uravnavajo, da se bodejo nekateri predmeti poučevali v madjarskem jeziku; 4) Grb na pečatih bodi tak, da poleg avstrijskega grba tudi ogrski; 5) Navadni jeziki vojaških sodišč ostane nemščina in sodba razglasi v nemškem jeziku in sicer le v imenu Njegovega Veličanstva cesarja — zavorniki pa lahko govorijo madjarski; 6) službeni jeziki ostane nemščina in tudi velevanje ostane nemško.

Zopet polom v konzumu. Konzumno društvo pri Anu pri Tržiču je dogospodarilo in se nahaja v obliki uradnega lista v likvidaciji. Tako pada list v likvidacijo, podjetje za podjetjem klerikalne stranke pa se rakom žvižgat. Za koliko je že oškodovano naše ljudstvo, koliko zdražbe in sovraštva je moralo trpeti, a vendar še se ni spametovalo.

Dobri vzgledi poboljšajo slabe navade. Iz okraja Vid na Koroškem se javi sledeča zanimiva dogodba: Na sejmu pri Sv. Vidu je bil tudi med drugimi različnimi zanimivimi predstavami neki muzej, kjer so se kazale različne osebe, napravljene iz voska. V tem muzeju je bil tudi tako zvani kabinet za odločene ljudi, ker bi se mogoče drugače mladina popeljala. Neki kmetič si vse do dobrega ogleda in se ravno vstopiti tudi v imenovani kabinet, ker ga je mikalo videti tudi kaj je v njem. Kar naenkrat ga prime neki župnik za rokav in mu razloži, da je to nesno, ako stopi v ta kabinet. Kmetič se prestraši in odide. A vendar mu ni dalo miru in šel je še enkrat v muzej in si rešil vstopnico v „pregrešni“ kabinet. Toda kako se začudi, ko najde v njem svojega ženjenega župnika, kateri je gledal z zadovoljnim obrazom „pregrešne“ reči. — Tako brani v obče duševščina ljudstvu to, kar pa vendar smatra za sebe nesobnega. Seveda njej naj bi bilo vse dovoljeno, vendar ni! —

Nekaj o novem papežu Piju X. Papež Pij X. je večkrat pokazal, da noče ničesar vedeti o zastaranih navadah v vaticanu. Med takimi starinami je tudi običaj, da se pri papežu ni smel nihče vnesti. Papež je papež pozval, naj sede, ta je bil tudi stemenovan za kardinala. Nedavno je sprejel papež Pij X. več starih menihov. Povabil jih je takoj, naj

sedejo. Stari kutarji so se zelo prestrašili, misleč, da postanejo vsi kardinali in se niso upali sestiti, še na ponovljeni poziv ne. Šele, ko se je papež malo razjezil ter rekel: „Ali naj vam prinesem sam stole?“, so kutarji plašno posedli. Kardinalskih klobukov seveda niso dobili, toda papež je stem zopet pokazal, kako ljubeznjiv mož je.

Zunanje novice.

Grozni zločin. Na Ogrskem se je neki Prokaj zaljubil v svojo mačeho. Mačeha mu je ljubezen tudi vračala. Velika zapreka v tej grešni ljubezni je bil stari Prokaj. Sin in mačeha oziroma žena sta vsled tega sklenila starega usmrtiti. Ko je oče spal, ga je sin zadušil, potem ga je na stropu strehe obesil, da bi ljudje mislili, da se je starec sam obesil. Pozneje pa se je temu zverinskemu sinu vendar vest obudila ter se je sam javil orožnikom. Mačeho so tudi zaprli.

Otroke je morila. V Hamburgu je prišla te dni policija neko Wiese, katera je kot babica (hebamka) imela navadno več nezakonskih otrok na hrani in stanovanju in o kateri se je govorilo, da mori otroke. Sedaj se ji je skoraj popolnoma dokazalo, da je zverinska žena umorila 5 otrok, med temi tudi enega svoje hčeri. Truplja je zažgala v peči. Nezakonski materi je rekla navadno, da bode otroka poslala v London, kjer ga hoče neka bogata rodbina vzeti za svojega.

Trije bratje usmrtjeni. Bratje Wilis, Friderik in Burton v Danemori v Ameriki so ubili pred kratkim svojega bogatega strica in ga oropali. Obsojeni so bili vsi trije k smrti in sicer, kakor je to navada v Ameriki k smrti z električno. Dne 30. preteklega meseca so bili usmrtjeni in sicer vsi trije zaporedi. Sodnija jim je dovolila, naj sami odločijo, kateri bode šel prvi v smrt. Na prošnjo mlajših dveh bratov je šel starejši Wilis prvi v sobo, v kateri so ga usmrtili, kmalu za njim sta mu sledila brata. Od bratov še ni bil nobeden trideset let star.

Triletni ljudožerec. V nekem mestecu na Italijanskem se je nedavno zgodilo nekaj groznega. Neka žena je pustila doma triletnega sinka in 9 mesečno hčer sama. Ko se je vrnila, pokaže se ji grozen prizor. Triletni deček je odjedel sestrici ušesa, ustnici in lici. Mala je grozno kričala, a deček je hlastno grizel in požiral. Deklica je par ur na to v bolnišnici umrla.

Otrok z repom. Nekim angleškim starišem se je rodil nedavno otrok z repom. Zdravnik Chatlerton piše v tem slučaju: Dete ima pravi pravcati rep. Rep je dolg tri decimetre, pokrit z kožo, ter se preigiblje. Predlagal sem starišem, naj dajo odstraniti rep, toda niso niti hoteli o tem ničesar slišati, ker pričakujejo, da jim bode otrok še prinesel veliko bogastvo.

Nemiri na Hrvaškem. Dne 6. t. m. se je izrekla sodba o vseh tistih, kateri so pred kratkim povzročili nemire v Glogovnici. Sodnijsko preiskovanje je trpelo tri tedne. Obtoženih je bilo 116 oseb. Od teh je bilo obsojenih 54 oseb na eno do šestmesečno ječo.

Župnik Novak, kateri je odobral postopanje nemirnežev, je dobil 14 dni zapora. 61 oseb je bilo oproščenih 11 še jih mora ostati v preiskovalnem zaporu.

Hčerko in sebe zažgal. Neki učitelj Bucska iz Fogara (na Sedmograškem), kateremu se je zmešala pamet, je polil sebe in svojo 12-letno hčerko Margareto z petrolejem, katerega je potem zažgal. Oče in hčerka sta bila tako ožgana, da sta kmalu potem umrla. Učiteljeva žena, katera je hotela rešiti svojo hčerko grozne smrti, si je tudi povzročila pri tem grozne opekline.

Pisma uredništva.

Papež, Rogatec. Prosimo, pošljite natančni naslov, ker drugače ne moremo Vaši želji ustreči. Denar smo dobili. Hvala!
Lembach: S. F. Dobili smo Vaše pismo in Vaš dopis, toda žalibog ne moremo rabiti, ker je obojno preveč osebno. Prosimo kaj drugega. Z Bogom!

Smarjeta pri Telenbergu. Zmotili ste se najbrž. Vaš dopis bi bili morali poslati »Fihposu«, ne pa nam. Sploh pa cela stvar ni vredna, da bi jo še nadalje razlagali našim bralcem. Kar smo pisali iz tega kraja, je pisano, ako se je komu storila krivica, to ni naša krivda, pač pa drugih.

G. Debelak, Lincoln, Amerika. Srčna hvala za Vaše pozdrave! List velja za Ameriko na leto 1 dolar. Prosimo, razširjajte ga v Vašem kraju! Pišite nam kaj o tamošnjih razmerah. Vam in Vašim tovarišem pošilja uredništvo in upravnštvo najsrčneje pozdrave v daljne tuje kraje!

Večim dopisnikom. Hvala! Mnogo dopisov smo morali tokrat radi pomanjkanja prostora odložiti. Priobčiti jih bomo demokrično!

Na prebavljalne organe se mora paziti, kajti ni nobenega drugega organa v človeškem telesu, ki bi vsled najmanjšega motenja tako obširno vplival na druge organe in istim pripravljaj najhujše posledice. Pazi se na prebavljalne organe, ako si prizadevamo njihovo delo olajšati stem, da vzbujamo delavnost prebavljanja in podpiramo čistilne funkcije prebavljalnih organov z milo odvajajočim sredstvom. Tako sredstvo imamo in sicer že 40 let najbolj znano dr. Rosa balzam za želodec iz lekarne B. Fraigner, c. kr. dvorni založnik v Pragi. Dobiva se pa tudi v tukajšnji lekarni g. Behrbalka.

Loterijske številke.

Trst, dne 3. oktobra: 17, 78, 2, 72, 31.
Gradec, dne 10. oktobra: 27, 5, 12, 54, 7.

Stajerska
ROGAČKA
KISELA VODA **Jempel** in Styria **weled**
OSVEŽUJOČA PIJAČA. Neprasegljiva zdravilna voda.

Lepo posestvo

v večji vasi na Spodnjem Koroškem se da sedaj ali pa spomladi v najem. Skozi vas je napeljana glavna ceste, lega posestva je jako lepa v krasni dolini in v prijaznem kraju. K posestvu spada vse, kar kmet potrebuje. Na njem stoji zidana hiša s štirimi sobami in prostrano kuhinjo. Hlevi, shrambe in škedenj so v najboljšem stanu.

Ker imam v ravno isti vasi še eno posestvo, na katerem sam prebivam, bi dal to omenjeno posestvo rad v najem in sicer proti jako nizkemu plačilu. K posestvu se da tudi v najem več njiv in travnikov. Več povem na pismena ali ustmena vprašanja. Moj naslov pove »Stajerc«.

1071

Kava in čaj

iz prve roke, to je neposredno od sadilca kave in čaja, toraj s polnim jamstvom za pristno neponarajeno kavo in čaj.

Najnižje cene.

Najino dosti čez 100.000 orolov veliko posestvo se obdeluje najracionalnejše. Najine vrste kave in čaja so jako aromatične in zdatne.

Kava: Javaflor, najfinejša 4³/₄ kg gld. 6-65, fina 4³/₄ kg gld. 5-90. Javabrazil-mešanica 4³/₄ kg gld. 5-40.

Pošilja se carine prosto na vsako pošto proti povzetju.

Cenik zastonj in poštne prost.

TURK & drug

veleposestnika na Javi, prodajalca kave in čaja v lastni režiji

v Trstu 926

via Rapicio štef. 7.

Veliko presenečenje.

Nikdar več v življenju se ne ponudi taka prilžnost.

500 kosov samo 1 gld. 80 kr.

Ena krasno pozlačena 36 ur tekoča precisanker ura s sekundnim kazalom, ki natančno kaže in za katero se jamči 3 leta, ena moderna židana kravata za gospode, 3 jako fini žepni robci, en prstan za gospode z imitiranim žlahtnim kamenom, 1 nastavek za smodke z jantanjem (berensteinom), 1 eleg. broša za dame (novost), 1 krasno žepno tojletno zrcalo, 1 usnjat mošnjček, 1 žepni nožič z pripravo, 1 par manšetnih gumbov, 3 gumbi za sraico, vse iz duplezla za patentiranim zaklepom, krasen album za slike v katerem je 36 najlepših podob sveta, 5 reči, katere povzročajo pri starih in mladih mnogo smeha, 1 jako koristna knjiga, v kateri so zložena pisma, 20 reči za korenspondenco in še 400 drugih različnih stvari, katere se rabijo pri hiši in so za vsakogar potrebne, vse to se dobi z uro vred, katera je sama tega denarja vredna, za samo gld. 1-80. Razpošilja se proti povzetju ali če se denar pošlje naprej, skozi dunajsko razpošiljalnico Ch. Jungwirth, Krakau A/14. 1038

NB. Za neugajajoče se denar vrne.

Lepa orehova debla

se takoj po ceni prodajo. Posekana so v zimi. Debla so brez vsake napake. Pisati je pod naslovom: Štev. 311, poste restante Sv. Lenart v Slov. Goricah.

1081

Pridnega majarja ali boljšega viničarja

takoj sprejemem za moje posestvo v Mestnem vrhu, 3/4 ure hoda od Ptujja. Izurjen mora biti v vinoreji, v sadjarstvu in živinoreji; ako mogoče, mora razumeti tudi obdelovanje hmelja. Delavskih moči mu je treba imeti 5 do 6. Sprejme se v mesecu novembru ali decembru. R. Sadnik, trgovec, Ptuj.

la salama	kila gld.	18
veroneška salama " " "	" "	18
krakovska salama " " "	" "	18
klobase iz Braun-schweiga	" "	-7
prekajene klobase (okrogle)	komad	-11
prekajen jezik surov kila	" "	18
prekajeno meso (surovo)	" "	-9
prekajena šunka (surova)	" "	18
papriciran špeh	" "	-8
zasekan špeh	" "	-7
najfinejša prava svinjska maša	" "	-8
fini 1/2 ementalški sir	" "	-8

1076 priporočata

Brata Slawitsch

trgovca v Ptujju, Wagplatz 1.

Učeneec

za mešano trgovino se takoj sprejme pri C. P. Rayer, Arzlin, Vojska (Hoehenegg). 1045

Čevljarski pomočnik

iz dobre hiše se sprejme takoj pri Jakobu Ocvirk, čevljarju v Teharjih, pošta Store. 1084

Novo zidana hiša

s 3 sobami, kuhinjo, čumalno in shrambo za jedila, se takoj prodaja. K hiši spada tudi hlev, lepi vrtni in nekaj njive. Hiša ima samo svoj vodnjak z izvrstno vodo. Celo posestvo je jako primerno za kakega vpokojneca in je v prejetnem kraju (Slovenska Bistrica) ležeče. Oglasiti se je pri At. Murko, Slovenska Bistrica hiša št. 148. 1083

Priden viničar

trezen in pošten, kateri je dobro vešč vinoreje, se takoj sprejme. Treba se je osebno predstaviti pri R. Flick (poprej dr. Baumann) v Framu pri Račju (Frauheim bei Kranichsfeld). 1069

Čevljarski učeneec

se takoj sprejme pri Mikhaelu Martschitsch, čevljarski mojster v Ptujju. 1080

Dobra krčma

z gospodarskim poslopjem in s malim posestvom ob okrajni cesti v večjem industrijelnem kraju, v bližini večjih fabrik, samo 5 minut od kolodvora oddaljena, se radi družinskih razmer takoj prodaja. Cena 9000 kron. Naslov pove »Stajerc«.

1083

Razglas.

Iz deželne sadjerejske šole v Gleisdorfu se bode v jeseni 1903, oziroma v spomladi 1904 spodaj navedeno jabolčno in hruškovo drevje prodajalo in sicer vsega skupaj 15.500 komadov. Drevje se bode oddalo samo kmetijskim posestnikom štajerske dežele in sicer po znižani ceni 1 komad na 70 vinarjev (brez zamotanja in pošiljatenih stroškov).

Na Gornje Štajersko se bodejo oddajala jabolka spodaj navedenih vrst in sicer štev. 1, 2, 4, 11 in 12, od hrušek pa vrst 1, 2, 3 in 9.

Naročila morajo se poslati do konca decembra 1903. l. na štajerski deželni odbor. Vsako naročilo mora imeti pečat od občinskega predstojništva in predstojnikovo potrdilo, da je prosilec zares kmečki posestnik v dotični občini. Ako se drevje rabi za jesensko sadenje, se mora to v dotični prošnji izrečno omeniti in se mora naročilna prošnja vpošlati do konca oktobra 1903. l.

Prošnjam se bode tako dolgo ustreglo, dokler bode drevje v zalogi in sicer z ozirom na čas, ko dospejo prošnje.

Več kakor 120 komadov se enemu posestniku ne bode oddalo. Vsak posestnik, kateri je sprejel to drevje, je obvezan, da je tudi posadi na lastnem svojem zemljišču.

Drevje se pošlje samo proti gotovemu plačilu.

Imenik

jabolčnega in hruškovega drevja, katero se bode za leta 1903 in 1904 oddalo iz deželne sadjerejske šole v Gleisdorfu.

	visoko drevje	na pol visoko	pritično drevje
I. Jabolčne vrste:			
1 Kharlamovsky	182	176	60
2 Kardinal (ognjene barve)	130	216	—
3 Gravensteiner	275	226	87
4 Ribston Pepping	—	106	—
5 Zolti Belle Fleur	459	375	114
6 Kanada Reinette	1538	628	5
7 Baumann Reinette	68	—	—
8 Prestolonaslednika Rudolfa jabolka	744	665	25
9 London Pepping	230	310	68
10 Ananas Reinette	400	360	173
11 Renska velika Bohnska jabolka (Bohnapfel, rheinisch großer)	1200	592	—
12 Mašancke, štajerske	900	1925	—
13 Huberjeva moštna jabolka	848	478	—
II. Hruškove vrste.			
1 Izvrstne hruške Louise pl. Avranches	—	—	28
2 Liegeljeva hruška (Butterbirn)	7	52	44
3 Dielova hruška (Butterbirn)	16	42	90
4 Sterkmanova (Butterbirn)	6	55	25
5 Postrvna hruška (Forellenbirn)	36	50	30
6 Josefina pl. Mechelin	4	14	38
7 Hardenpontova zimska hruška (Butterbirne)	2	57	141
8 Dekanova zimska hruška (Dechantbirne)	12	28	56
9 Weilerjeva moštna hruška	363	600	—

Gradec dne 19. septembra 1903.

Štajerski deželni odbor.

Klosterneuburške tehtnice za mošt

(Klosterneuburger Mostwagen)

in sicer preskušene, od 60 kr. navzgor in cilindre za to tehtanje (vaganje) ima v zalogi 1063

Jos. Gspaltl, urar, zlatar in optiker v Ptuj.

Pravo domače platno

za rjuhe in perilo priporočava po sledečih cenah:

Cela sešita rjuha (plahta) za posteljo 2 ali 2½ metra dolga, velja samo 1 gl., oziroma 1 gold, 20 kr. — Najfinejša sešita rjuha iz tenkega domačega platna 2 m dolga, velja samo 1 gl. 50 kr.

To domače platno se tudi prodaja na metre in sicer velja, čeprav je platno 160 cm široko, meter samo 75 krajcarjev. — Domače platno za „štrozoke“ velja meter 20 ali 25 kr., za obleko meter 28 ali 35 kr.

Brata Slawitsch

1068

trgovca v Ptuj, Florianski trg.

V Ameriko potujoči

blagovolijo naj se obrniti na

agenturo Zwilchenbart v Buchsu ali v Baslu

(Švica.)

Generalno zastopništvo francoske prekmorske brzo-parobrodne družbe

Havre-New York.

Na vsako vprašanje da se poštine prosti in brezplačen odgovor in pojasnilo. 1069

Dobra domača pijača

se da napraviti

iz moje jabolčne moštne snovi.

Porcija za eno vedro velja 1 K 20 vin.

Grozdni sladkor.

Drogerie „Zum goldenen Kreuz“,

Cilli, Bahnhofgasse 7. 1087

Izvrstno urejen ruški

nmetni mlin na valarje

v Rušah pri Mariboru

sprejema proti najboljšemu plačilu vsakovrstno žito in je zamenja proti izvrstni suhi moki (meli), katere je vedno dovolj v zalogi. Sprejema tudi cele vagone vsakovrstnega žita, katero se proti nizkemu plačilu zamelje. 1078

Originalni Singerjevi šivalni stroji

za rabo v obitelji (familiji) in za vsako stroko izdelovanja.

Kdor si naroči stroj, temu se brezplačno da poduk v vseh modernih in umetnih vezilih.

Elektromotori za vsakovrstne šivalne stroje so vedno v zalogi.

Singer in Co.

Paris 1900.
GRAND PRIX.

akcijsko društvo v Mariboru, Herrengasse 24.

Vinski sodi

kateri držijo 650 do 700 litrov, z železnimi obroči, se radi preselitve **prodajo**. Sodi so popolnoma čisti, ker se je iz njih stočilo šele pred kratkim vino.

Cena je za vsak sod 12 goldinarjev.

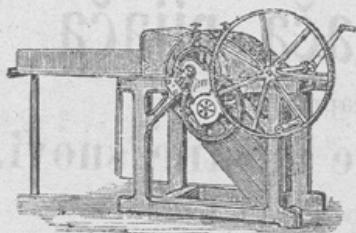
Razpošiljajo se na vsako železnično postajo.

J. Kreinigg

998 trgovec v Žalcu (Sachsenfeld).

Tovarna za poljedelske stroje

C. Prosch-a v Celovcu

priporoča
izboljšane 949

vitále (Göpel) mlatilnice

z najnovjšimi podlagami (lagerji), lahko tekoče

Dalje **stroje za rezanico delati, trijerje in mline za šrot.**

Kupcu se postavi vsak stroj na njegovo železnično postajo voznine prosto. Prodaja se tudi na obroke. Ceniki se pošiljajo poštne prosto in zastoj.

Meščanska parna žaga.

Na novem lentnem trgu (Lendplatz) v Ptuj

zraven klanice in plinarske hiše postavljena je nova parna žaga vsakemu v porabo.

Vsakemu se les hlodi i. t. d. po zahtevi takoj razžaga. Vsakdo pa sme tudi sam oblati, vrtati in spahati i. t. d.

30

Strune za gosle, citre, tamburice

in za vsakovrstne instrumente, in sicer najboljše in najfinejše blago po jako nizki ceni, priporočata

Brata Slawitsch, Ptuj, Florijanski trg.

Kdor naroči, naj izrazi natančno svoje želje, da se zabranijo pomote. 1021

Josef Kasimir, Ptuj

(tik „Štajerca“)

priporoča svojo bogato zalogo specerijskega blaga in vsakovrstne barve (farbe), sploh vseh v to stroko spadajočih reči. Opozarja cenjene odjemalce na svojo izvrstno kavo, na najfinejši čaj (te), na svoje olje, moko (melo), riž (Reis), maščo itd. Prodajo tudi v najboljši kakovosti spiritus, vsakovrstne esence za izdelovanje jesiha in žganja, sodo, žveplo za sode, pipe, sveče, milo (žajfo), mast za voze in za čevlje, vsakovrstne oljnate barve, firnis in čopiče (pinselne) in najboljši petrolej. — Cene so jako nizke.

Josef Kasimir, Ptuj

(poleg Štajerca). 1064

Brata Slawitsch

v Ptuj

priporočata izvrstne šivalne stroje (Nähmaschinen) po sledeči ceni:

Singer A . . .	70 K	— h
Singer Medium	90	— "
Singer Titania	120	— "
Ringschifchen	140	— "
Ringschifchen za krojače . . .	180	— "

Minerva A	100	— "
Minerva C za krojače in čevljarje . . .	160	— "
Howe C za krojače in čevljarje . . .	90	— "
Cylinder Elastik za čevljarje	180	— "

Deli (Bestandtheile) za vsakovrstne stroje. Cene po pogodbi na obroke (rate). Cenik brezplačno. 765

Zahtevajte

brezplačen in frankovan moj cenik, kateri je jako bogato ilustrovan (nad 600 slik). V ceniku so naznanjene cene mojih jako solidnih, izvrstnih in cenih ur, moje zlatnine in srebrnine in vse v godbeno stroko spadajoče blago.

Prva
fabrika za
ure

Brüx-u

Hanns Konrad

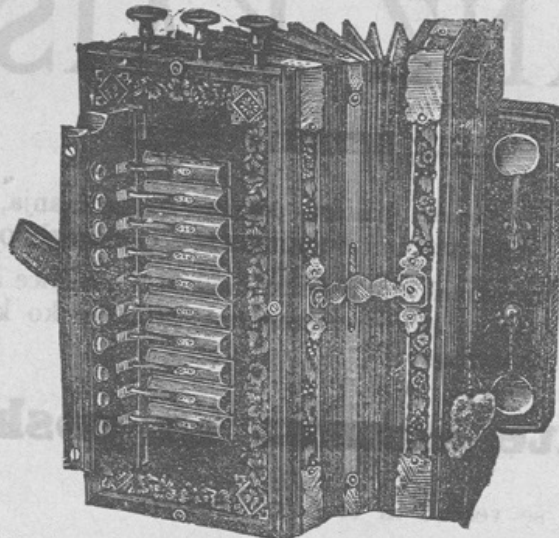
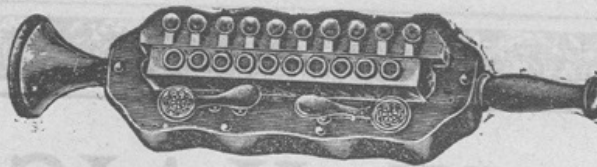
razpošiljatev ur, zlatnine in godbenega blaga

Brüx števil. 475 na Češkem.

Harmonika „Volksfreund“

je prav pripravna za spremljanje vseh instrumentov na strune. S koncertno uglasbo gld. — 80, s tremolo-uglasbo gld. 1.—, z oktavno uglasbo gld. 1-20, z oktavno uglasbo gld. 1-20, z oktavno uglasbo z 20 glasovi gld. 1-65.

Prporočam najboljši fabrikat ročnih harmonik celovine prosto, po sledečih najnižjih cenah z 1, 2 in 3 vrstami tipk, v veliki izbiri z različnimi tipkami in gumbi, pokrito in odprto klaviruro, kovinskimi zaklopnkami za bas, dvojnimi mehovi z nikelnastimi okovom in napravo, ki varuje mehove gube. D.bijo se v različnih velikostih.

Cene ročnih harmonik:

Št. 686/II 10 tipk, 2 registra z dvojnimi tonom, 48 glasov, velikost 33×16½ cm, gld. 4-50; — št. 686/III 10 tipk, 3 registri na 3 kore, 70 glasov, velikost 33×16½ cm, gld. 5-75; — št. 678 19 tipk, 2 registra z dvojnimi tonom, 100 glasov, velikost 30×18 cm, gld. 6-75; — št. 300½ B 10 tipk, 2 registra, 28 glasov, velikost 24×12 cm, gld. 3; — št. 656½ 10 tipk, 2 registra, 28 glasov, velikost 30½×15½ cm, gld. 3-20; — št. 305¼ 10 tipk, 2 registra, 48 glasov, velikost 24×12 cm, gld. 3; — št. 656½ 10 tipk, 2 registra, 28 glasov, velikost 31×15 cm, gld. 3-60; — št. 663 10 tipk, 2 registra, 48 glasov z dvojnimi glasom, 3 vrste, trompeto, velikost 31×15½ cm, gld. 4-25.

Moja firma je odlikovana z ces. kr. državnim orlom, ima zlate in srebrne razstavne kolajne in na tisoče pismenih pohvalnih pisem.

Št. 39143.

Razglas.

1085

Posestnikom sadunosnikov se stem naznanja, da so letošnji sadjarski učni tečaj spodaj imenovani dovršili z izvrstnim uspehom in da se toraj lahko pobijajo kot sadjarji in sicer:

1. Aicher Franc, Feldbach h. št. 23.
2. Bindar Anton, Limbach h. št. 12, občina Schlag pri Friedbergu.
3. Danter Franc, Fladnitz h. št. 15 pri Feldbachu.
4. Derler Valentin, Pöllau h. št. 138.
5. Ernst Johann, Mitterdombach h. št. 1 pri Hartbergu.
6. Knapp Franc, Kogl h. št. 8 pri Weiz-u.
7. Maurer Ferdinand, Hiedersdorf h. št. 1 pri Fürstenfeldu.
8. Putz Franc, Schantskircken h. št. 19 pri Friedbergu.
9. Polt Anton, Weinberg h. št. 64 pri Fehring-u.
10. Zollner Johann, Lebersdorf h. št. 10 pri Hartberg-u.
11. Čeh Franc, Ločič (Lotschisdorf) h. št. 20 pri Ptuj.
12. Horvat Jože, Votkovec h. št. 30 pri Ptuj.
13. Leber Josef, Ratschendorf h. št. 41 pri Mureck-u.
14. Lipovec Ignac, Unterschloss h. št. 10 pri Ljutomeru.
15. Vizovišek Valentin, Gutendorf h. št. 140 pri Celju.

Ti sadjarji, kateri se uradno nadzorujejo, so obzani, da se in sicer v okraju, v katerem stanujejo, nastijo nastaviti kot sadjarje in se rabijo za vsako v stroko spadajoče delo, bodisi od privatnih postestnikov, bodisi od okraja, od občin ali od gospodarskih drug. Plačati jim je dve kroni na dan, ako dobijo in tri krone brez hrane.

Zunaj okraja, v katerem stanujejo ti sadjarji, smejo šele takrat sprejeti službo, ako v njihovem okraju ni dovolj dela za njih. V ljudskem okraju se lahko plačujejo po dogovoru in ni treba, da bi se stranke držale plačila, odmerjenega v tem razglasu.

Gradec, v oktobru 1903. Deželni odbor.

Josef Pirich mlajši

usnjar v Ptuj št. 2 pri Ptuj

naznanja, da kupuje goveje, svinjske, konjske in teleče kože po najvišjih cenah.

Izdeluje vsakovrstne kože po najnovejši stroki in najceneje.

Priporoča svojo bogato zalogo domačega vsakovrstnega usnja in drugih potrebščin za čevljarje na drobno in debelo. Pismena naročila se izvršijo točno.

Kdor poskusi pri meni kupiti enkrat, kupil bode rad večkrat.

1072

Priden hlapec k konjem

tudi oženjen, se takoj sprejme. Hlapec dobi za sebe in svojo ženo stanovanje, žena ima vsak dan lep zaslužek. Plačilo po dogovoru. (Osebo predstavljajte zaželjeno).

1089

F. Schosteritsch, Sv. Vid pri Ptuj.

Št. 366.

Novost!

Trobilo-Akordeon

brez poznanja not zamore vsakdo pesmi, poskočnice, venčke i. t. d. igrati. Priporoča se za društva, izlete in veselice. Ta instrument ima 10 tipk, 20 glasov, dve bas-zaklopnice in velja en komad s poučnim navodilom vred samo 1 gld. 50 kr., tri komadi 4 gld.

Št. 109.

Akord-citre Autoharp

brez poznanja not in brez učitelja se lahko igra 21 strun, 3 manuale s 6-notnimi listi 4 gld. — Nemško-amerikanske akord-citre 5 gld. 50 kr.

Ustne harmonike

z enim zvončekom gld. 1-25, z dvema zvončkoma gld. 1-50.

Koncertna žvenkoča harmonika 60 kr.

Koncertna čudodelna piščalka 75 kr.,

planinsko-zvončna harmonika 70 kr.

FRANZ KAISER

žganjarnica v Ptuj.

Priporočam mojo bogato zalogo vsakovrstnega žganja, kakor tropinovec, slivovko, droženko, brinjovec in vsakovrstno rosoglijo.

Pri moji novi žganjarnici v hramu tik moje prodajalnice žganja lahko postavijo cenjeni odjemalci svoje voze. Ako se primeroma dovolj veliko kupi, sem pripravljen, povrniti tudi stroške mitnice (mante).

Kupite enkrat na poskus!

Pismena naročila se vestno in točno izvršujejo.

902

Vzorci (muštri) so vsak čas na razpolago.

 Kdor potrebuje vino, temu priporočam mojo bogato zalogo vsakovrstnih vin.

Ptujsko posojilno društvo (Vorschussverein)

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
obrestuje hranilne vloge po

4%

in daje svojim družbenikom mejnična posojila po

5 1/2%

na leto.

1036

Nobena sleparlja!

Redka prilika!

1 par močnih čevljev

(štifletnov) za moške ali ženske, izvrstno blago, jako trpežnih, se dobi v vsaki velikosti za samo 3 gl. — — Pri pisni naročitvi je treba samo poslati dolgot v centimetrih, katera naj se zmeri po podplatih.

Brata Slawitsch, trgovca v Ptuj.

Ohranitev zdravega želodca

tiči največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega zaprtja. V ta namen naj se rabi najpripravnije znano sredstvo **dr. Rose balzam za želodec**. Ta je narejen iz najboljših iziskanih zdravilnih zelišč za lek. Vzbuja apetit in pospešuje prebavljanje ter provzroča lahko odvajanje tako, da služi z najboljšim uspehom za gojenje želodca.

Svarilo! Usi deli embalaže imajo zraven stoječo postavno deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga **lekarna B. Fragner-ja v Pragi** c. kr. dvornega dobavitelja „pri črnem orlu“ Praga, Mala Strana, oget Herudove ulice.

Po pošti razpošilja se vsak dan.

Prvi vpošiljati K 2-56 se pošlje velika steklenica in za K 1-50 mala steklenica na vse postaje avstro-ogerske monarhije poštnine prosto.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske. V Ptuj v lekarni g. Ignaca Behrbalb (spodnja lekarna). 896

Pozor beciklisti, krojači in šivilje!

Popravila becikelnov, šivalnih strojev in poljedelskih strojev se najbolje in najceneje izvršijo.

V zalogi imam vedno nove vsakovrstne dele (Bestandteile) za stroje.

Prodajam poljedelske, gospodarske stroje na obroke iz najboljših tovarn.

Sem temeljito izvežban mehaniker, ker služboval sem že v Ameriki in na Angleškem.

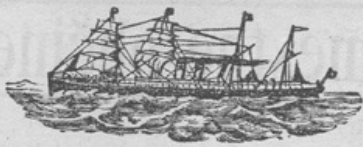
Tudi imam v zalogi vedno že rabljene in **dobro ohranjene becikle** od 30 gold. dalje.

S spoštovanjem **Anton Fink**

mehaniker v Ptuj, Postgasse štef. 14.

777

Red Star Line, Antwerpen

v Ameriko.

Prve vrste parobrodi. — Naravnost brez prekla-
nanja v New York in v Philadelphijo. — Dobra hrana.
Izborna oprava na ladiji. — Nizke vožne cene.

Pojasnila dajejo:

Red Star Line, 20, Wiedener Gürtel, na Dunaji
ali

Ant. Rebek, konc. agent
v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 43. 537

Majer

šestimi do osmimi delavskimi močmi, se takoj sprej-
me pri Jožef-u Rossmann, Frauheim.
Vprašati je ustmeno ali pismeno pri

Johann Hasel, Frauheim-Kranichsfeld.

Kmetovalci! Najdeno je varstveno in krmilno sredstvo za
vaše svinje, katero kaj hitro povzroči, da po-
stanejo tudi debele. Da se obvarujete škode, pitajte že prascem
doktor pl. Trnkóczy-jev

1087

Kranjski redilni prašek za prašiče

Ta prašek pomnožuje žretje, poboljša pleme, meso in mast.

En zaboček za 50 vinarjev zadostuje za več mesecev.
Dobi se pri trgovcih. Po pošti se dobi (najmanj 5 zavočkov) od
glavne zaloge, lekarne (apoteke) Trnkóczy v Ljubljani, Kranjsko.
Pohvalna pisma za ta prašek vsak dan prihajajo.

Najizvrstnejše in najboljše tamburice (glasbeno orodje) izdeluje in razpošilja
Prva sisečka tovarna tamburic

J. Stjepušin

Sisek (Hrvaško).

Ta tovarna je bila odlikovana na Pariški razstavi
leta 1900 in na Milenijski razstavi leta 1896.

Razven vsega glasbenega orodja so tudi
vsakovrstne sekirice (note) za različne
inštrumente v zalogi. Priporočajo se iz-
vrstne gosli, citre, kitare, mandoline,
harmonike in okarine
Za vsaki inštrument se jamči.

Veliki cenik (Preiskurant) s slikami se
pošlje na zahtevanje zastoj. 1080

Št. 36931.

Razglas.

Naznanja se, da oddaja c. in kr. vojno minister-
stvo jako dober smodnik (pulver) za **rigolenje (smod-
nik za podkope).**

Naročila se imajo poslati od strank c. in kr. arti-
lerijskemu depotu za bojne priprave (k. u. k. Artillerie-
Zeugs-Depot in Graz) ter se mora z naročilom
vred vposlati tudi denar in sicer za zaboj (kišto) z
25 kilami 21 K 44 vin., za sodček z 112 kilami
97 K 65 vin.

Vsak, kdor ta smodnik naroči, mora svoj naslov
(atres) in zadnjo železniško postajo natančno na-
znaniti.

Ako pridejo stranke same v magacin za smodnik
v Kalsdorf po smodnik, potem jim je plačati za za-
boj 20 vinarjev, za sodček 90 vinarjev manj.

Popolnoma porabljeni sodčeki z vrečami (žaklji)
vred se sprejmejo zopet nazaj in se plača za vsaki
sodček 6 K 8 vin., za vsaki zaboj (kišto) 40 vinarjev
loko magacin v Kalsdorfu.

Opomba: Smodnik naj se naroči kratek čas pred
porabo, ker se lahko prigodi, da postane nepravilno
shranjen mokroten, kar njegovi kakovosti in njegovi
rabljivosti škoduje.

Gradec, dne 24. septembra 1903.

1079

Štajerski deželni odbor.

Hranilnica

(šparkasa)

Mahrenberg

plačuje za vloge

4%

Za hipotekarna posojila se
mora plačati

4³/₄ %

Uradni dnevi so: **sreda, petek**
in **nedelja** in sicer od 9. do
11. ure predpoldan.

1086

Ravnateljstvo.

Vozičke za otroke

v ka terih lahko otrok sedi, pa tudi take za ležati, imata vedno v zalogi in priporočata

Brata Slawitsch

770 v Ptuj.

Cena: 12, 16, 20, 30, 36 do 40 kron.

G. kr. priv.

tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

priporoča svoj pripoznano izvršten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in odporne trdote daleč nadkriljajoči dobroti, kakor tudi svoje priznano izvrstno apno.

Priporočila in spričevala

raznih uradov in najslovitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad:

Dunaj, III/3 Rennweg 5. 744

FRANZ SODIA 844

tvornica pušk (Gewehrfabrik in Ferlach Kärnten)

priporoča izvrstne puške, kakor puške za šrot in krogelje, najzbornejša dovršitev za streljanje; ročno delo z jamstvom. — Velike ilustrovane cenike s podobami pošiljam vsakomur, kdor mi pošlje 15 kr. v markah poštne prosto. — Moja tovarna prejela je že silno veliko pohval. Kdor bi mojim ne bil zadovoljen, tistemu ga zamenjam ali pa vrnem denar. Moja zaloga je jako velika.

Vencel Schramm

Celje, Glavni trg

izdeluje najcenejše godbene inštrumente in prodaja strune.

Gosle se dobe za 5, 8, 10, 12, 15, 20, 30, 50 in 100 kron. Citre za 12 kron in višje. Harmonike za 7, 9, 12, 15, 20 kron i. t. d. Za vse inštrumente se jamči.

Tudi vsakovrstna popravila se sprejemajo in hitro ter po najnižjih cenah izvršijo. 984

Hranilnica (šparkasa) mestne občine Celje

Stanje vlog interesentov dne 31. dec. 1901 K 9,316.935

Vloge od 1. januarja 1902 do 31. decembra 1902 z obrestmi vred . . . . . K 3.169.459

Od tega je odračuniti: K 12,486.394

Svote, katere so se od 1. januarja do 31. decembra 1902 vzdignile . . . . . K 2,677.843

Stanje vlog interesentov dne 31. dec. 1902 . . . . . K 9,808.551

Hipotekarna posojila . . . . . K 6,083.868 31

Mejn čao stanje 78.029 14

Posojila na vrednostne efekte 20.601 83

Efektivi zaklad . . . . . 2,919.611—

Posestva . . . . . 184.000—

Imetek, katerega ima hranilnica za dotacijo pri kreditni zadrugi . . . . . 300.000—

Vloge pri kreditnih podjetjih 107.201 99

Stanje blagajne (kase) 40.823 46

Glavni rezervni zaklad 553.574 22

Posebni rezervni zaklad za kurzne diference 298.150 69

Zaklad za penzije 31.227 62

Visokost za obresti: Pri vlogah 4% in se plača rentni davek od hranilnice (šparkase) same.

Shranjevalne vloge se sprejmejo.

Ivan Schindler, Dunaj, III/1, Erdbergstrasse 12

pošilja že veliko let dobre znane stroje vsake vrste za poljedelske in obrtne potrebe:

mline za sadje, mline za grozdje, stiskalnice za sadje in grozdje, škropilnice, poljska orodja, mlinske, vitle, trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamorezalne stroje za rezanje repe, stiskalnice za seno, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, sesalke za vodnjake, sesalke za gnojnice, železne cevi, vodovode i. t. d.

od sedaj vsakomur po zopet in datno znižanih cenah!

Ravno tako vse priprave za kletarstvo, medene pipe, sesalke za vino, gumijevе ploče, konopljene in gumijevе cevi, priprave za točenje pivomare za led, stroje za sladoled, priprave za izdelovanje sodarode in penečih se vin, mline za kavo, čiščajo i. t. d., stroje za delanje klobas, namizne tehtnice, steberske tehtnice, tehtnice na drog, decimalne tehtnice, tehtnice za živino, železno pohištvo, železne blagajne, šivalne stroje, sestavi, stroje in orodje za ključničarje, kovače, kleparje, sedlarje in pleskarje i. t. d.

vse pod dolgoletnim jamstvom po najugodnejših plačilnih pogojih tudi na obroke.

Ceniki z več kakor 400 slikami brezplačno in franko.

Dopisuje se tudi v slovanskem jeziku. **Prekupcem in agentom posebne pozornosti!**

Piše naj se naravnost: **Ivan Schindler** Dunaj III/1, Erdbergstrasse 12

Tisk: W. Blanke v Ptuj.